

PROGRAM OHRANJANJA BIOTSKE IN KRAJINSKE PESTROSTI NA PLANINI KLEK NA POKLJUKI

Republiko Slovenijo in Kneževino Monaco povezujejo Sredozemsko morje in Alpe. Morje in gorski svet sta zakladnici biotske pestrosti. Državi sta podpisali sporazum o sodelovanju na področju varstva narave in ohranjanja biotske raznovrstnosti. Program, ki ga financira Kneževina Monaco, v Sloveniji izvajata Zavod RS za varstvo narave in Triglavski narodni park. V Triglavskem narodnem parku med drugim že od leta 2005 izvajamo Program ohranjanja biotske in krajinske pestrosti na širšem območju pašne planine Klek na Pokljuki.

Program ohranjanja obsega pripravo in izvajanje pašnega reda z rednim monitoringom, varstvo, ohranitev in raziskave macesnovih gozdov nad planino, spodbujanje in pomoč tradicionalnemu pašništvu, arheološke raziskave, obnovo oziroma sanacijo objektov na planini ter ureditev informacijske točke. Izvedba programa temelji na partnerskem sodelovanju z lastnicama – Agrarnima skupnostma Podhom in Blejska Dobrava.

RASTLINSTVO PLANINE KLEK

Planina Klek je z botaničnega vidika ena zanimivejših v Triglavskem narodnem parku, saj na tem območju uspeva več kot 250 različnih rastlinskih vrst. Čeprav je to pašna planina, pa paša ni tako intenzivna, da bi to zmanjšalo pestrost rastlinstva. Planino porašča značilno rastlinje planinskih pašnikov in travnikov z alpsko latovko in s srebrnim ovsencem. Zanimivo je, da tod najdemo panonski svišč. Tla, ki so bogata z dušikom, poraščajo planinska in topolistna kislica ter velika kopriva. V skalnih razpokah uspevajo različne vrste kamnokrečev, najdemo pa tudi triglavsko rožo. Pobočja na severozahodnem robu planine so porasla z dobro ohranjenimi macesnovimi gozdovi. V podrasti uspevajo nekatere vrste vresnic, npr. dlakavi sleč, spomladanska resa in brinolistni lisičjak. V zgornjem pasu macesnovja in ruševja uspeva tudi zelena jelša. Vrste iz okoliškega gozda že delno preraščajo planino.

MACESNOV GOZD

Severozahodno nad planino pod Klečico in Debelo pečjo se razteza eden najlepših macesnovih gozdov v Trigla-

vskem narodnem parku. To je macesnov gozd s slečnikom v gozdni združbi Rhododendro-Rhodothamnetum, v kateri tvori gozdno mejo na približno 1800 m visoko. V macesnovem gozdu v nižjih delih najdemo tudi smreko, v zgornjem delu pa macesnov gozd prehaja v pas ruševja. Macesnov gozd s slečnikom spada med evropsko pomembne habitatne tipe. Opisani macesnov gozd je zavarovan kot trajno varovalen gozd, v katerega ne posegamo in v njem ne sekamo.

ŽIVALSTVO

Klek je še vedno dokaj mirno območje in daje živalim ugoden življenjski prostor. Omenimo le tiste najbolj znane in značilne. Med velikimi rastlinojedi so tu gams, jelenjad in srnjad. Gorski gozd nad planino je znan kot posebno ugoden habitat za jelene, ki jih v jesenskem času roka lahko razločno slišimo. Tu so tudi vrste manjših sesalcev, kot so zajci, lisice in kune. Izmed velikih plenilcev sta občasno prisotna medved in ris, v zadnjih letih pa se na Pokljuki in tudi na Kleku zadržuje volk. Širše območje Kleka je idealen življenjski prostor za gozdne kure – tu najdemo gozdnega jereba, velikega petelina, malega petelina ali ruševca, belko in kotorno.

KLEK V ŽELEZNI DOBI

Planina Klek je ena najpomembnejših visokogorskih planin, kjer sta se v svoji tisočletni zgodovini prepletali dve pomembni gospodarski dejavnosti: rudarstvo in pašništvo. Območje je bogato z železovo rudo. V gozdovih okrog planine in nad njo so številne rudne jame – ostanki površinskega kopanja železove rude. Po prisojnih travnatih robovih planine se nizajo terase, na katerih so sledovi nekdanjih stavb. Dve točki so natančneje arheološko raziskali.

Na južnem, sončnem delu planine so izkopali ostanke temeljev stavbe, vidne kot vrsta kamnov. Na njih je verjetno stala lesena konstrukcija. V notranjosti stavbe je bilo ob steno prislonjeno ognjišče, okoli katerega so našli mnogo odlomkov poznoantičnih keramičnih loncev. V bližini stavbe so odkrili bronasto zaponko iz 5. st. n. št. Druga točka, ki je na sedelcu nad vodnim izviro, je bila obljudena v rimskem in zgodnj srednjeveškem obdobju. Iz rimske dobe izvirata dve bronasti zaponki in odlomki keramičnih loncev, iz zgodnj srednjeveškega časa so se ohranile zgolj keramične posode. Našli so mnogo železove rude, kar kaže na deponijo rude in na rudarsko dejavnost v rimskem ali v zgodnj srednjeveškem času.

OBNOVA IN SANACIJA OBJEKTOV NA PLANINI KLEK

Kot del Programa ohranjanja biotske in krajinske pestrosti na širšem območju pašne planine Klek na Pokljuki je Triglavski narodni park v sodelovanju z Agrarnima skupnostma tudi obnovil oziroma saniral objekte na planini.

Posebno vrednost stavbne dediščine pomenijo najstarejši rudarsko-pastirski stanovi na jugovzhodnem delu planine. Spodnji del je zidan s kamnom, zgornji del z ostrešjem pa je lesen. Leta 2006 smo popolnoma obnovili ostrešji in z lesom prekrili dva objekta. V enem je sedaj urejena informacijska točka.

Pri osrednjem pastirskem objektu na dnu planine je bil pred leti zgrajen vodohran. Objekt je sicer pomemben za delo na planini in za pašo govedu, izvedba pa je bila oblikovno povsem neprimerna. Leta 2009 smo betonski vodohran sanirali tako, da smo ga obložili z lesom, nad njim pa zgradili imitacijo lesenega pastirskega stanu.

INFORMACIJE

Uprava Triglavskega narodnega parka
Ljubljanska cesta 27, SI - 4260 Bled
Tel.: 04/ 578 02 00, faks: 04/ 578 02 01
E-pošta: triglavski-narodni-park@tnp.gov.si
www.tnp.si

Tisk zloženke Planina Klek je finančno podprla Kneževina Monaco na podlagi sporazuma s Slovenijo o sodelovanju na področju varstva narave in ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Zloženko je izdal in založil Triglavski narodni park. Avtor besedila: Martin Šolar.
Strokovne podlage: J. Bizjak, A. Mencinger, M. Ogrin in M. Šolar.
Avtorji fotografij: M. Brodnik, P. Cvenkelj, M. Šolar. Tisk: Medium d.o.o., december 2009.

PLANINA KLEK

PLANINA KLEK

Klek je pašna planina, ki leži na višini 1600 m na SV delu gozdne planote Pokljuka v robnem delu Triglavskega narodnega parka. Območje Kleka je primer prepletenosti različnih ekosistemskih tipov, ki so bogati z rastlinskimi in živalskimi vrstami. Obenem pa je Klek aktivna pašna planina, kjer se v poletni sezoni pase živina – predvsem govedo in tudi konji – kmetov iz vasi Podhom in Blejska Dobrava. Na planini je tudi zanimiva stavbna in arheološka dediščina.

